

[Socialministeren]

Til brug for besvarelsen vedrørende statspensionister har socialministeriet indhentet en udtalelse fra finansministeriet, lønnings- og pensionsdepartementet.

Finansministeriet har udtalt følgende:

»I tjenestemandspensionslovens § 27, stk. 2, bestemmes det, at der – når der sker generel ændring af tjenestemandslønninger – foretages en tilsvarende regulering af pensioner efter tjenestemandspensionslovens kapitler 2–6 samt af ventepenge og rådighedsløn.

Tjenestemandslønningerne vil i medfør af lov nr. 123 af 31. marts 1985 om fornyelse og forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler få en generel forhøjelse, der i de to aftaleår udgør henholdsvis 1,75 pct. og 1,25 pct. af den samlede faste løn, ligesom der i forlængelseslovens § 6 er hjemlet en eventuel ekstraordinær regulering af lønningerne pr. 1. oktober 1985 og 1. oktober 1986.

Tjenestemandspensionerne vil som følge af den ovennævnte bestemmelse i tjenestemandspensionsloven få en tilsvarende regulering, således at det på nuværende tidspunkt ligger fast, at tjenestemandspensionerne vil blive reguleret med henholdsvis 1,75 pct. og 1,25 pct. i de to aftaleår. Nærmere tidspunkt for udmøntningen af forhøjelsen vil blive fastsat i de i henhold til forlængelseslovens § 11 paritetisk sammensatte nævn.«

Socialministeriet kan henholde sig hertil.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 217:

Forslag til lov om omprioritering m.m. af visse almennyttige boligafdelinger og om ændring af lov om realkreditinstitutter.

(Fremsat 17/4 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Baadsgaard (S):

De samspilsramte byggeriers problemer har optaget sindene længe, og det har der været god grund til. Med trussel om tvangsauktion og udstykning har beboerne i måneder – ja, man kunne måske sige år – ventet på, hvad resultatet ville blive. Havde de en bolig, eller havde de ingen? Derfor er det

godt, at vi nu får taget fat på dette problem, selv om vi har ventet længe på det.

Jeg synes, vi må sige, at der er vist god vilje fra flere sider til at skabe mulighed for en løsning, der klarer de problemer, som har ramt de pågældende afdelinger og deres beboere.

Vi tager regeringens udspil som et udtryk for en erkendelse af, at problemerne i de samspilsramte bebyggelser skal løses ved en fælles indsats. Som vi alle ved, skyldes problemerne et sammenfald af flere omstændigheder: høj rente, store lejligheder med deraf følgende høje huslejer og varmeudgifter, udlejningsvanskeligheder, sociale problemer osv.

Hvad der er årsag, og hvad der er virkning, er ikke det afgørende nu; det afgørende er, at de ramte afdelinger og beboerne, der har lidt under disse vilkår, er uden skyld i den opståede situation.

Derfor er det helt klart for socialdemokratiet, at det er en samfundsopgave at løse disse problemer. Det er både samfundsøkonomisk og menneskeligt også en god investering.

Til den løsning, vi nu iværksætter, må vi stille det krav, at den løser problemet fuldt ud. Derfor er det også utilfredsstillende, at ministerens forslag kun er en halv løsning. Jeg finder det overhovedet ikke dokumenteret eller sandsynliggjort, at en omprioritering inden for en ramme af 2 mia kr. vil være tilstrækkelig. Derfor er det nødvendigt, at rammen forøges, så der er sikkerhed for, at det opgjorte behov bliver dækket, og det vil vi stille ændringsforslag om.

Omprioriteringen foreslås suppleret med en kapitaltilførsel fra staten, Landsbyggefonden, kommunen og realkreditinstitutterne, og den del af forslaget kan vi støtte. Men vi kan ikke acceptere, at statens støtte skal modregnes i byggekvoten, når staten oven i købet opnår besparelser ved omprioriteringen. Også dette vil vi stille ændringsforslag til.

Når omprioriteringen kun går halvvejs, bliver det selvfølgelig nødvendigt for ministeren at supplere med nogle andre løsningsdele, og det skal så gøres ved, at man pålægger alle andre afdelinger en særskat. De beboere, der bor i de andre afdelinger, har for manges vedkommende fået udført energibesparende foranstaltninger og anden modernisering, som i forvejen har bragt deres husleje

[Baadsgaard]

op, og derfor finder vi, det er helt urimeligt, at de nu skal betale denne særskat, som ministeren har fundet på i sin visdom. Den er urimelig, og vi vil forsøge at få den fjernet.

Herudover er det vores opfattelse, at det kan blive nødvendigt i afdelinger med særlige problemer, f.eks. på grund af stor flyttefrekvens, at iværksætte sociale foranstaltninger til afhjælpning af disse problemer, og det vil vi gerne have undersøgt nærmere under udvalgsbehandlingen.

Det sidste punkt, jeg skal kommentere, er bemærkningen om et udvalg, der, som det står i bemærkningerne, skal overveje den almennyttige sektors fremtidige rolle. Jeg vil gerne vide, hvad det er for nogle tanker, boligministeren gør sig med et sådant udvalg; det spørgsmål trænger i hvert fald til en uddybning.

Socialdemokratiet vil altså gå positivt ind i et udvalgsarbejde i bestræbelse for at få en løsning, der klarer alle problemerne, og en løsning, der klarer dem på en sådan måde, at det er acceptabelt for alle parter.

Agnete Laustsen (KF):

Problemerne i forbindelse med de såkaldt samspilsramte byggerier er opstået på mange forskellige måder. Ministeren nævner i sine bemærkninger adskillige, lige fra dårlig administration til sociale problemer, herunder fraflytning og ledighed i de større boliger, kort sagt såvel uforskyldte som selvforskyldte årsager – med den konsekvens, at vi nu står over for at skulle løse problemerne, fordi tusinder af lejere risikerer formidable huslejechock, krakkede boligselskaber eller accelererende byggeskader, hvis der ikke gribes ind.

Man kan, afhængigt af årsagerne til ulykkerne, have mere eller mindre velvilje over for det at tilbyde offentlig støtte. På den anden side drejer det sig om en ganske stor del af vor boligmasse, som er opført med henblik på at løse boligsociale opgaver, og dermed er vi jo også i et vist omfang forpligtede til at yde en håndsrækning.

Der kan næppe herske tvivl om, at dette lovforslag har haft en ganske kompliceret vej og måske også derfor er blevet af ganske kompliceret karakter og med et bureaukrati til følge, som vi gerne havde været foruden, men det aftegner dog et billede af nogle hen-

sigter på kortsigtet, på mellem- og på langsigtet niveau, som vi fra konservativ side finder rimelige og forsvarlige, og som vi derfor kan tilslutte os, selv om vi beklager, at det er blevet nødvendigt at fremkomme med et forslag af denne karakter, der understreger, at den sociale boligsektor står over for ganske alvorlige problemer, som den selv må være med til at løse, hvis den skal kunne bevare sin berettigelse i fremtiden.

Forslaget falder i tre afdelinger: de øjeblikkelige problemer, de kommende problemer og endelig fremtidsperspektiverne i mere generel belysning.

For de førstes vedkommende kan vi støtte forslaget om en omprioriteringsordning for indekslån som en engangsforanstaltning med deraf følgende besparelser for de berørte afdelinger. Rammen herfor, der er foreslået til 2 mia kr., kan vi naturligvis altid diskutere. Det fremgår, at de sociale boligselskaber havde ansat behovet væsentlig større, men jeg synes, det er realistisk, at ordningen kun skal omfatte de byggerier, som her og nu påviseligt står i en meget vanskelig situation, og jeg kan derfor anbefale 2 mia kr.-rammen.

Herudover kan vi også gå ind for den yderligere lånestøtte på 75 mill. kr. fra staten og tilsvarende fra Landsbyggefonden, som skal kunne ydes til de værst stillede afdelinger, vel at mærke med tilsvarende nedskæringer i støtten til nybyggede almennyttige boliger, for tingene må hænge sammen, og vi mener i modsætning til socialdemokratiet, at det er en rimelig konsekvens.

Må jeg om det mere langsigtede sige, at vi mener, der er klart behov for at lave en stødpudefond, som kan opfange de økonomiske vanskeligheder, vi desværre må se i øjnene fortsat vil opstå. Vi mener også, det er rimeligt, at det er de sociale selskaber selv, der bidrager til denne fond, og jeg vil også gerne her pege på, at jeg finder det solidarisk rimeligt, at alle, såvel ældre som yngre, boliger inddrages. Herved opnås jo yderligere, at lejestigningen, som man regner med i 1985 og 1986 kan indbringe ca. 120 mill. kr., bliver af så beskedent et omfang som oplyst, nemlig 10 kr. månedligt gennemsnitligt i 1985 og 20 kr. månedligt i 1986. Det kan ikke siges at være et større økonomisk indgreb.

Hvad angår fremtiden, kan vi anbefale et mere kulegravende udvalgsarbejde med det sigte at vurdere de sociale boligselskabers

[Agnete Laustsen]

fremtidige status. Som jeg sagde i min indledning, er den såkaldte samspilsproblematik jo et mangelhovedet uhyre, og vi kan ikke bare fortsat lave nødløsninger, hver gang der opstår problemer i denne sektor. Det vil i øvrigt heller ikke være rimeligt over for den private boligmasse, som på egen hånd må slås med mange tilsvarende problemer.

Vi beklager som sagt, at det har været nødvendigt at fremkomme med en så omfattende og dermed også kompliceret redningsplan. Enkelthed og forståelighed i boliglovgivningen fremmes jo ikke ligefrem ved forslaget, men vi kan anbefale de foreslåede løsninger.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg hæftede mig ved, at fru Agnete Laustsen sagde, at den foreslåede ramme på 2 mia kr. kunne diskuteres, og det tager jeg som tegn på, at der kan rokkes ved den. Når fru Agnete Laustsen samtidig siger, at hun kan tilslutte sig 2 mia kr., vil jeg gerne spørge, hvad det er for oplysninger, der ligger til grund for, at den opgørelse, som siger 4,3 mia kr., nu skal kunne klares inden for 2 mia kr. Det spørgsmål kunne jeg godt tænke mig at få uddybet lidt.

Fru Agnete Laustsen mener også, at en boligfond ville være rimelig, og at det er en solidarisk løsning. Jeg vil gerne spørge, om der er andre eksempler i samfundet på, at man for at løse problemerne for en enkelt gruppe, der er kommet i økonomiske vanskeligheder, f.eks. landbruget, bringer en sådan særskat ind i billedet for det øvrige landbrug.

Endelig fik jeg lige så lidt at vide her om det kulegravende udvalg som i ministerens fremsættelsestale. Men det bliver jo spændende at se, hvad der ligger i det.

(Kort bemærkning):

Agnete Laustsen (KF):

Jeg mener, det fremgår meget tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, at det ønske, der fremkom fra de sociale boligselskaber, omfattede en langt større ramme end de 2 mia kr., boligministeren anbefaler.

Når jeg siger, det kan diskuteres, er det ud fra det synspunkt, at boligselskaberne naturligvis ønsker mere, men at vi realistisk må

bedømme de økonomiske muligheder for at imødekomme dem. Derfor sagde jeg, at jeg fandt det realistisk at nedskære ønskerne til en ramme på 2 mia kr.

Hvad angår en solidarisk løsning, vil jeg sige, at jeg finder det ganske rimeligt i en situation som denne – som rammer samtlige de sociale boligselskaber mere eller mindre, men hvor man til enhver tid siger: vi hænger sammen, det er den sociale boligsektor – at man også bidrager med så beskedne beløb, som er foreslået, til at forebygge de skader, som på et eller andet tidspunkt, må vi desværre se i øjnene, formentlig kan ramme næsten alle selskaberne.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Fru Agnete Laustsen sagde, at dette var, hvad der var økonomiske muligheder for. Vil det sige, at man erkender, at man ikke kan løse hele problemkomplekset inden for de 2 mia kr., altså at det er statens økonomiske muligheder, der sætter begrænsningen? Så vil jeg gerne spørge fru Agnete Laustsen, hvad det er for nogle begrænsninger, som sættes for dette her, for så vidt jeg har læst bemærkningerne – og det tror jeg vi hurtigt kan blive enige om – tjener staten penge på den omprioritering.

Endelig skal jeg lige gøre opmærksom på, at dette her ikke rammer alle boligselskaber, som fru Agnete Laustsen sagde; det rammer efter den opgørelse, BL har lavet, kun 5,5 pct., og derfor kan man ikke sige, at det rammer alle. Langt den største del af de almennyttige boligselskaber fungerer jo ganske uommærket, og derfor er der intet grundlag for at sige, at de alle skal være med til at bøde.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Hvad angår hr. Baadsgaards første spørgsmål, vedrørende de økonomiske rammemuligheder, kan jeg kun sige, at de sociale boligselskaber naturligvis, som jeg indledte med at sige i mit sidste svar, gerne vil have rammen sat så højt op som muligt. Vi må på den anden side sige, at vi ikke med dette forslag skal løse samtlige problemer her og nu. Der må naturligvis foretages en vurdering af, hvor hårdt de enkelte selskaber er ramt. Det

[Agnete Laustsen]

ved hr. Baadsgaard også udmærket godt. Man kan altid selv vurdere, hvor meget behovet er her og nu.

Derfor er forslaget, som jeg sagde, også delt op i flere afdelinger: de øjeblikkelige problemer og de mere langsigtede problemer. Det er dem, vi har brug for stødpudefonden til, og det er også derfor, jeg peger på, at jeg synes, den solidariske løsning er rimelig: at samtlige de sociale boligselskabers afdelinger op til 1. januar 1985 bidrager til en sådan stødpudefond.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Det giver mig anledning til at spørge fru Agnete Laustsen, hvad meningen egentlig er med de meget kryptiske bemærkninger, den konservative ordfører fremsatte heroppefra, for jeg forstår, at hr. Baadsgaard har ret, når han siger, at en forøgelse af rammen faktisk er noget, der medfører offentlige besparelser. For det første: er det sådan, at man nu i det konservative folkeparti er imod offentlige besparelser ved denne ordning? For det andet vil jeg spørge, hvad der egentlig er den indholdsmæssige forskel på det, fru Agnete Laustsen kalder problemerne her og nu, altså de kortsigtede problemer, og så de langsigtede problemer, som skal løses af denne fond. Er forskellen simpelt hen ikke den, at de såkaldt langsigtede problemer er fuldstændig de samme som de kortsigtede problemer? Vi kan bare forudse, at de slår ud i lys lue, og at de byggerier, der er tale om dér, måske først står på falltittens rand om 1 eller om 1½ år. Er der nogen som helst indholdsmæssig forskel? Og hvad er egentlig grunden til at behandle det samme problem med to forskellige midler, hvis man kunne løse det hele på en måde, som staten oven i købet sparede penge på?

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne spørge fru Agnete Laustsen, om det ikke er rigtigt, at det foreliggende forslag nærmest i sin konsekvens er et statsligt besparelsesforslag, og at det, man gør, altså er noget, der er nøjagtig lige så tilfældigt, som hvis man f.eks. havde sagt, at alle danskere med en bestemt hårfarve skulle be-

tale en særskat til løsning af nogle bestemte problemer, for det er jo det, man gør. Jeg vil gerne spørge fru Agnete Laustsen, om det ikke er fuldstændig urimeligt, at staten her laver et forslag, som faktisk udmønter sig i statslige besparelser, under påskud af at ville løse nogle boligsociale problemer og samtidig efter et fuldstændig tilfældigt kriterium udtager en række mennesker og pålægger dem en særskat, som de skal indbetale, samtidig med at staten sparer penge. Er det ikke en asocial måde at gøre det på?

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Må jeg til begge spørgere med hensyn til besparelserne sige – og det fremgår jo også klart af lovforslaget – at der kan være tale om en kortsigtet besparelse, men det er lige så klart fremhævet i bemærkningerne til forslaget, at det bestemt ikke er tilfældet på længere sigt. Det har naturligvis ikke med dette forslag nogen sinde været tanken, at det skulle være en statslig besparelse, men der ligger to ting i det – og nu kan jeg næsten ikke blive ved med at gentage mig selv – nemlig dels de meget presserende problemer, som jeg siger skal løses her og nu ved en omprioritering, dels de problemer, som vi alle sammen må se i øjnene måske ikke er overvejende presserende lige i dette øjeblik, men som vi desværre ved bliver det om ganske kort tid, og som skal løses ved en – og det er jo mildest talt en udgift for det offentlige – decideret mulighed for lån såvel fra staten som fra Landsbyggefonden.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Det bliver så sidste omgang med korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg kan være enig med fru Agnete Laustsen i den betragtning, at der bliver tale om besparelser af utrolig kortsigtet karakter, hvis man gennemfører det, der her foreligger, i sin helhed, for så vender alle problemerne tilbage i form af forøgede offentlige udgifter, ligesom de har gjort det alle de andre gange, hvor man har lavet umulige lappeløsninger. I den forstand kan fru Agnete Laustsen have

[Albrechtsen]

ret i, at besparelserne er kortsigtede. Men hvis man ser på de år, som er beskrevet nøje i forslaget, vil man se, at der sker en plyndring af både Landsbyggefonden og boligforeningernes dispositionsfonde, som bl.a. skulle bruges til at lette nybyggeriet. Man laver en masse ulykker, man skærer ned i den almennyttige byggekvote, og man skader nybyggeriet. Man tager alle mulige steder fra, hvor det virkelig gør ondt, og samtidig gennemfører man med forslaget en række statslige netobesparelser. Jeg synes simpelt hen, det er en skandale at bruge de almennyttige bygge-riens krisesituation til at komme med et forslag, der er et blot og bart besparelsesforslag.

Thor Pedersen (V):

Vi har i venstre en klar forståelse for, at der skal ske en løsning af de problemer, som er opstået og forværret i dele af det støttede byggeri, i det væsentlige byggeri fra slutningen af de glade 60ere og begyndelsen af 70erne, problemer, der bl.a. omfatter for store lejligheder i forhold til efterspørgslen og for store varmeudgifter, bl.a. på grund af for dårlig isolering, store eller forventet store vedligeholdelsesudgifter på grund af mangelfuld vedligeholdelse samt store opsamlede driftunderskud.

Jeg vil gerne her gøre det klart, at vi i venstre med dette lovforslag ikke ønsker at fraskrive hverken boligselskaberne, de enkelte afdelinger eller kommunerne deres del af ansvaret.

Boligselskaberne burde have udvist langt større fremsyn, forståelse for behov og lejlighedsstørrelse samt omkostningsbevidsthed ved projektering og opførelse af almennyttigt byggeri.

Man har til tider kunnet få den opfattelse, at visse boligselskaber planlagde og byggede ud fra en overbevisning om for det første, at selskabet skulle sikre sin egen vækst, for det andet, at enhver investering var sikret alene via de offentlige kasser, således at staten altid ville spænde et sikkerhedsnet ud for selskabernes dispositioner.

Kommunerne ved, at der er en forpligtelse med støttetilsagn og kommunegaranti og efterfølgende en forpligtelse til kontrol og godkendelse af balance på de årlige regnskaber fra de enkelte selskabers afdelinger. Kommunerne bør også vide, at der altid vil være en

risiko ved en garantistillelse. Hvis dette ikke var tilfældet, hvorfor i alverden skulle man da forlange kommunalt støttetilsagn og efterfølgende kommunegaranti for en del af lånesummen? Vi finder derfor i venstre, at det må være rigtigt som anført i forslaget, at såvel boligselskaber som kommuner inddrages i den finansielle støtte til de enkelte afdelinger.

Der er her tale om et ganske omfattende lovforslag, som udgør en afgørende hjælp til kriseramte byggerier. For det første en hjælp til de hårdtramte afdelinger ved omprioritering til indekslån med rentebidrag inden for en 2 mia kr.s ramme, hvilket kan medføre en øjeblikkelig nedsættelse af kapitaludgifterne. For det andet yderligere 150 mill. kr. fra henholdsvis staten og Boligselskabernes Landsbyggefond som ekstra kapital, hvor omprioritering alene ikke kan sikre den enkelte afdelings fortsatte beståen. For det tredje oprettelse af en boligfond finansieret af den almennyttige boligsektor selv ved arealafgifter på i alt 120 mill. kr. for årene 1985 og sikkert 1986 til sikring af økonomiske og miljømæssige problemer i afdelinger, der ikke falder ind under lovforslagets primære målgruppe. Vi kan fuldt ud støtte disse tre løsningsmoduler.

Vi lægger i venstre afgørende vægt på, dels at afdelingernes mulige besparelse anvendes til økonomisk og teknisk genopretning, dels at omprioriteringen som anført i forslaget i videst muligt omfang gennemføres uden negative virkninger i den markedsmæssige kursdannelse på obligationer. Vi er også ganske enige i betragtningerne om, at der her er tale om kortsigtede løsninger eller løsninger på mellemlang sigt, og derfor finder vi det også afgørende nødvendigt, at boligministeren gør, som det er lovet i lovforslaget, nemlig nedsætter et udvalg, der skal komme med forslag til en egentlig langsigtet løsning af de problemer, som vi ved stadig vil eksistere omkring det almennyttige boligbyggeri.

Jeg skal hermed anbefale lovforslaget og love en velvillig udvalgsbehandling.

Pelle Voigt (SF):

Den 21. november 1984 fremsatte SF et beslutningsforslag her i folketinget, der tog sigte på at løse de store problemer i de samspilsramte almennyttige afdelinger. Forsla-

[Pelle Voigt]

gets intentioner og delvis også dets konkrete udformning fik en meget bred tilslutning her i folketinget, og boligministeren bebudede, at man allerede arbejdede med en løsning, som ville fremkomme i løbet af forholdsvis kort tid.

Nu er altså resultatet af boligministerens anstrengelser kommet, og man må sige, at forslaget er kommet til verden efter svære fødselsvanskeligheder. Jeg synes også, man må sige, at barnet bærer præg af de strabadser, det har været udsat for under den langvarige fødsel.

Først forsøgte partiet venstre at standse forslaget i regeringen, hvor man efter pressen at dømme har været langt inde i drøftelser om at sælge ud af de truede byggeriers lejligheder som ejerlejligheder, altså et nyt privatiseringsforslag, som ville have skabt en kolossal ny spekulation.

Efter den idé's bortgang arbejdede man så med ideer om, at omprioriteringen skulle kombineres med en særskat, især på det ældre almennyttige byggeri, og denne helt asociale tanke, som efter alt at dømme også stammede fra venstre, blev heldigvis standset, fordi den konservative industriminister, der selv bor i ældre almennyttigt byggeri, kaldte venstre til orden og påviste, at mange ældre almennyttige afdelinger allerede har nået et huslejeniveau, der truer med at skabe udlejningsvanskeligheder, og at man altså med et sådant forslag blot ville flytte, og måske endda forøge, problemerne i den almennyttige sektor; og det er formentlig også venstres hensigt. Venstres politiske linje i forhold til det almennyttige byggeri er jo efterhånden ved at ligne fremskridtspartiets, altså en linje, der arbejder for en endelig løsning i form af likvidering af den almennyttige sektor.

Og så må vi alligevel opleve, at regeringens lovforslag, som det foreligger her i dag, indeholder en særskat, ikke bare på de ældre almennyttige afdelinger, men på hele den almennyttige sektor. Det kan umiddelbart være meget vanskeligt at forstå, hvorfor regeringen endnu en gang og øjensynlig også på dette punkt har bøjet sig for partiet venstres særsynspunkter, for det problem, som særskatten til en ny boligfond efter regeringens opfattelse skal løse, har man jo selv skabt med sit eget forslag – i den forstand, at man ikke har ønsket at lade omprioriteringsløsningen omfatte samtlige truede afdelinger,

men for en række afdelingers vedkommende har ønsket at udskyde løsningen af problemet til senere afgørelse ved hjælp af denne fond.

Vi vil i udvalget vende os imod denne særskat, og hvis vi ikke har læst forkert i dagens aviser, kan vi da heldigvis konstatere, at der heller ikke er flertal for denne særskat her i folketinget. Men det er fornuftigt nu at indse, at man må tage flere afdelinger med i omprioriteringen. Hvis man ikke vil det, må man i det mindste prøve at lave en art garantiordning, hvor både Landsbyggefonden, kommunerne og kreditinstitutionerne forpligter sig til i et nærmere bestemt omfang at træde til, når problemerne viser sig i disse afdelinger. Vi er sikre på, at problemerne vil vise sig, og det er regeringen jo øjensynlig også.

Vi finder det også forkasteligt, at man vil tage de statsmidler, som er foreslået i lovforslagets § 10, fra den almennyttige kvota, ikke mindst når man tager i betragtning, at man i forslagens bemærkninger selv gør opmærksom på, at omprioriteringen betyder offentlige besparelser på omkring 130 mill. kr. frem til 1989. Det kan ikke være rimeligt, at man skal skære ned i den almennyttige kvota, når det forholder sig sådan, og vi vil vende tilbage til dette spørgsmål både i forbindelse med udvalgsbehandlingen af dette lovforslag og i forbindelse med behandlingen af den nye boligbyggerilov.

Jeg skal så sige om selve omprioriteringsprincippet, at vi selvsagt er meget tilfredse med det. Vi mener også, at bestemmelsen i § 6, der muliggør en ombytning af obligationerne til indekslån på en sådan måde, at spekulation videst muligt kan undgås, er en god løsning, og det problem drøftede vi jo allerede under behandlingen af SFs beslutningsforslag.

Vi er også tilfredse med, at man nu i regeringen erkender, at de midler, omprioriteringen indbringer, må kunne anvendes til at nedsætte huslejerne i de hårdest ramte byggerier, hvor en huslejenedsættelse er nødvendig som et middel mod fraflytninger og udlejningsproblemer. Det har ikke hele tiden været regeringens holdning, at dette skulle kunne lade sig gøre, men vi er glade for, at det øjensynlig er det nu.

Jeg skal afslutningsvis sige, at det for os er fuldstændig afgørende, at vi denne gang får

[Pelle Voigt]

mulighed for at lave en virkelig gennemgribende løsning, ikke en af den slags discount-løsninger, vi så tit har set. Det betyder, at vi i udvalgsarbejdet også vil lægge megen vægt på det element af SFs forslag, der blev drøftet her den 21. november 1984, og som går ud på, at en del af de frigjorte midler skal kunne anvendes til sikring af det psykiske og sociale miljø i bebyggelserne. Det er helt afgørende, at vi denne gang får en løsning, der ikke blot udsætter problemerne endnu en gang, så det bliver nødvendigt for den statslige guldgås snart igen at lægge et af de famøse columbusæg. Denne gang skal vi have problemerne løst til bunds.

Sværke (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Estrup, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre følgende:

Det radikale venstre må gratulere boligministeren med, at det nu er lykkedes at fremsætte et forslag til løsning af de økonomiske problemer i de truede afdelinger af det almennyttige byggeri. Der er gået 5 måneder, siden vi første gang behandlede problemerne her i salen på baggrund af SFs beslutningsforslag. I den forløbne tid er det, der dengang så relativt simpelt ud, unægtelig blevet noget sværere. Omprioriteringen fra traditionelle lån til indeksslån, der jo er fundamentet i løsningen, er blevet vanskeliggjort af den faldende rente og af de stigende kurser. I tilgift fik vi så, som tiden gik, stigende politiske problemer, da nogle af regeringspartierne begyndte at lufte muligheden af tvangsauktioner m.v.

Det radikale venstre har afvist den fremgangsmåde. Vi finder, at byggeri, der er opført som almennyttigt med henblik på at varetage boligsociale opgaver, også fremover skal bevares i denne rolle. Derfor synes vi, at boligministeren har taget et rigtigt initiativ med dette lovforslag.

På de væsentligste punkter vil vi da også kunne støtte indholdet i lovforslaget. Det gælder omprioriteringsløsningen, det gælder den særlige rentefri låneordning og fordoblingen af rammen til ombygning af ledige lejligheder og miljøforbedrende foranstaltninger, også selv om man med disse forslag æder sig ind på kvoten til almennyttigt byggeri.

Endelig finder vi det yderst rimeligt, at man i et særligt udvalg kulegraver den almennyttige sektors økonomiske problemer og overvejer, hvilke opgaver almennyttigt byggeri primært skal løse i fremtiden. Dette sidste er helt i tråd med de synspunkter, som det radikale venstre fremlagde ved første behandling af boliggygeriloven.

Tilbage er der ét væsentligt punkt i lovforslaget, som vi ikke kan støtte. Det er oprettelsen af en særlig fond, finansieret gennem en særskat på det samlede almennyttige byggeri. En sådan særskat skal ifølge forslaget pålægges alle boligafdelinger, uanset om lejeniveauet er højt eller lavt. Det beløb, som den enkelte lejer skal udrede, er måske i sig selv ikke særlig frygtindgydende, men mange steder vil det komme oven i huslejer, som i forvejen føles stærkt belastende. Her må afgiften forekomme urimelig og uforståelig. Hvis man kunne finde en opkrævningsmetode, hvor særskatten alene opkrævedes i de ældre boligafdelinger, der har en lav boligafgift, og hvor skatten altså kunne tjene til udligning af eksisterende huslejespændinger, var det måske værd at overveje. Det ville i så fald være udtryk for solidaritet mellem velbærgede og truede boligafdelinger. Meget tyder imidlertid på, at en sådan solidarisk ordning vil støde på betydelige administrative problemer.

Samtidig må man hæfte sig ved, at særskatten alene skal løse problemer i en overgangsperiode, indtil det nedsatte udvalg kan pege på varige løsninger. Det er altså kun i tilfælde af, at man i 1986 og måske delvis i 1987 står over for yderligere almennyttige bebyggelser med akutte problemer, at man overhovedet får brug for denne finansielle stødpude. Derfor er det svært at forstå, at man overhovedet har brug for en fondsdannelse. Fonde er noget, man opbygger for at løse langsigtede problemer. I dette tilfælde ved vi ikke engang, om der bliver et problem; under alle omstændigheder vil det være kortvarigt.

Med en sådan total usikkerhed om det økonomiske behov i overgangsperioden forekommer det mere nærliggende at søge et beredskab opbygget i form af en garantiordning. Det burde være muligt at få de involverede parter, dvs. staten, som jo vil få en årlig besparelse på ca. 40 mill. kr., og realkreditlen, Landsbyggefonden, boligselskaberne

[Sværke]

m.fl., til at påtage sig en sådan forpligtelse. Boligministeren bør gå aktivt ind i etableringen af en ordning af den type.

Med den nævnte undtagelse kan jeg som sagt på det radikale venstres vegne tilslutte mig lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Hr. Pelle Voigt postulerer, at venstre er modstander af støtte til det støttede byggeri. Det er jo ikke i overensstemmelse med det, jeg netop fremlagde som venstres hovedsynspunkt, nemlig at vi ville være med til at afhjælpe problemerne, og at vi i øvrigt i denne samling har været med til at støtte et lovfor-slag om nye kvoter for det støttede byggeri. Det afgørende må være, hvad venstre siger, og ikke, hvad hr. Pelle Voigt mener at venstrefolk har sagt.

Jeg forstår godt, at det er et problem for SF, at venstre har det principielle synspunkt, at kompetence og ansvar skal følges ad. SF lever højt på, at man har ideer og tanker, men ikke noget ansvar, men vi hilser nu med taknemlighed, at SF ikke har ansvar. For os er det et principielt synspunkt, at de afdelinger, de selskaber og de kommuner, der har en kompetence, når det gælder om at godkende og kontrollere støttet byggeri, også efterfølgende skal have en del af ansvaret.

Det helt afgørende punkt for venstre er jo – jeg vil medgive, at vi har en meget levende tankegang – spørgsmålet om, hvad det er, der gavner lejerne, og ikke hvad det er, der gavner selskaberne, og det behøver ikke at være helt det samme. Der kan godt være ting, der gavner selskaberne, uden at det gavner lejerne. Og det kan godt være, at man ud fra denne tankegang overvejer, hvad der overhovedet findes af forskellige løsningsmuligheder. Men venstre er principielt, som i denne sag, tilhænger af støttet byggeri.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes, det er en anelse svært at tage hr. Thor Pedersens varme støtte til det almennyttige byggeri her fra talerstolen i dag alvorligt, al den stund vi jo tidligere her i folketinget har set forslag fra partiet venstre, der havde det formål at omdanne mest mu-

ligt af den almennyttige sektor til private andelsboliger. Det var det første, vi så, og vi har industriministerens ord for, at der i regeringen under behandlingen af denne sag seriøst har været forhandlet om – og at venstre, så vidt jeg har forstået, har indtaget det synspunkt – at man burde løse disse problemer ved at sælge lejligheder i de truede almennyttige byggerier om ejerlejligheder. Det kalder jeg en likvidationsløsning, som er vendt imod hele grundideen med det almennyttige byggeri, og derfor finder jeg det helt umuligt at tage hr. Thor Pedersens bemærkninger heroppefra for pålydende, og det tror jeg egentlig også lejerne i de pågældende byggerier gør.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg synes også, det var bemærkelsesværdige udtalelser, der kom fra venstres side, når man sammenholder det med, hvad der lå i udtalelsen om, at venstre gennem regeringen havde været med til at fremsætte et lovfor-slag om kvoter for det almennyttige byggeri. Det lød nærmest, som om venstre dermed havde været med til at gøre en indsats for at styrke det almennyttige nybyggeri.

Realiteten er jo, at det forslag indeholder en meget betydelig nedskæring af kvoten for det almennyttige nybyggeri, der efter ministerens tanker skulle sættes helt ned til 7.000 enheder om året, endda samtidig med, at man fortsat skulle løse de meget tunge problemer med ældreboliger osv., som der slet ikke ville blive plads til. Det behøver jeg ikke at komme ind på i detaljer, men jeg synes ærlig talt, at det er på kanten af en frækhed at stå og sige, at man går varmt ind for byggekvoten, samtidig med at man rent faktisk gør, hvad man kan, for at få den reduceret så meget som overhovedet muligt.

Så vil jeg også bare gøre opmærksom på, at hvad angår kriseramte byggerier, kunne Berlingske Tidende den 28. februar 1985 oplyse, at det var regeringspartiet venstre, som var indstillet på, at disse byggerier måtte sejle deres egen sø. De måtte likvideres og gå på tvangsauktion, hvis de ikke kunne klare sig selv, hvad de jo helt åbenlyst ikke kunne. Det var regeringspartiet venstre – jeg går ud fra, at de oplysninger, Berlingske Tidende kom med, var korrekte – som førte den linje,

[Albrechtsen]

og sådan kunne man blive ved og ved, når det gælder venstres politik vedrørende det, venstre kalder det støttede byggeri.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg kan endda tilføje, at man ikke engang behøver at ty til Berlingske Tidende. Man kan gå til TV-Avisen, hvor venstres forhenværende politiske ordfører sagde præcis det samme, nemlig at de måtte sejle deres egen sø.

Hr. Thor Pedersen siger, at det er korrekt, at venstre har en spændende tankegang, og at det er rigtigt, at der foregår noget, osv. Jeg skal indrømme, at det er spændende, specielt hvis man sammenholder det med realiteterne; så er det i hvert fald morsomt og spændende.

Hr. Thor Pedersen sagde bl.a. i sit indlæg, at det, der jo var sket, var, at disse selskaber og disse kommuner osv. i slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne havde bygget helt forkert og helt tåbeligt. Må jeg spørge: hvad var det for en regering, der sad dengang? Hvad var det for en boligminister, der sad dengang? Var det en af dem med den spændende tankegang, der kunne overskue det hele? Var det ikke i VKR-regeringens tid, at hr. Thor Pedersen her sagde, det var gået galt? Hvilket ansvar har den daværende regering og den daværende boligminister da så for det, der sker her?

Jeg synes, man går for let hen over realiteterne. Man skulle prøve at rette blikket lidt indad og se, hvor meget ansvar man selv har haft for det.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Til hr. Pelle Voigt, der citerer venstre for at skulle have udtalt, at det måske var en løsning at omdanne visse typer af støttet byggeri til andelsboligform, vil jeg sige, at det kan være en spændende tankegang. Det kan måske være noget, der gavner de nuværende beboere af boligenhederne, men det er ikke en politik. Det er en tankegang, som man kan lægge frem, vurdere, beslutte med hensyn til eller det modsatte.

Hr. Albrechtsen gentager, at venstre ikke er tilhænger af støttet byggeri. Vi skal være opmærksomme på, at den kvota, der er inde-

holdt i det forslag om den nye kvotatildeling, der behandles i udvalget i øjeblikket, altså ikke er en kvota for byggerier, der skal nedrives. Det er en tilvækst af sociale boligenheder i dette land på et tidspunkt, hvor befolkningstallet ikke stiger, og hvor familiestrukturen ikke betinger et større antal boligenheder.

Endelig er jeg meget glad for, at hr. Kaj Poulsen siger, at venstre har en spændende tankegang, at der foregår noget. Det er jeg utrolig glad for.

Om regeringens boligpolitik, altså den regering, der sad i slutningen af 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne, skal jeg dog sige, at det er boligselskaberne og kommunerne, der har haft ansvaret for udnyttelsen af kvoterne. Det er boligselskaberne, der er kommet med udformningen af de forskellige typer boligenheder, om det er kassebyggeri, om det er tæt-lavt, eller i hvilken form man ønskede at udnytte sine kvoter, og det er kommunerne, der har været med til at godkende boligernes placering og form. De har haft kompetence og ansvar.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Jeg er enig med hr. Thor Pedersen i, at dette her er meget spændende. Når han siger, at spørgsmålet om omdannelse til private andelsboliger er en tankegang og ikke en politik, er han øjensynlig ikke bekendt med, at venstre faktisk har fremsat det som forslag her i folketinget adskillige gange. Det er så hr. Thor Pedersens problem og ikke mit, men jeg vil da gerne spørge om to ting:

Den ene er, om hr. Thor Pedersen kan bekræfte, at det har været venstres holdning indtil fremsættelsen af dette lovforslag, at man skulle løse disse problemer ved at sælge almennyttigt byggeri som ejerlejligheder. Den anden er, om den historie, man i dag kan læse i Information, er et andet udslag af regeringens og venstres dybe kærlighed til det støttede byggeri. Af denne historie fremgår det nemlig, at regeringen nu vil fjerne statsstøtten til ældreboliger helt og aldeles, at man altså arbejder med den slags tanker. Det går jeg ud fra at hr. Thor Pedersen også er informeret om.

Hvis det virkelig er tilfældet, er det jo en spænding, som udarter til det gyselige, især

[Pelle Voigt]

for de mennesker, som er afhængige af denne støtte, som bor i de pågældende boliger, og som ofte er i en svag og vanskelig situation i forvejen.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Det er meget spændende, når venstres højtænkning går hen og bliver til konkret politik. Det er et helt dybdepsykologisk studium, men vi må jo se hen ad vejen, hvordan det former sig.

Jeg vil gerne tilbage til hr. Thor Pedersens bemærkninger om, at det var kommunerne og det var selskaberne, der havde ansvaret. Jeg har konkret oplysning om, at en afdeling i 1968 søgte om at bygge murstensbyggeri, men fik afslag. Det kunne ikke lade sig gøre, man skulle bygge på den og den måde. Det vil jeg gerne have bekræftet eller have hr. Thor Pedersens kommentar til.

Så havde hr. Thor Pedersen en anden bemærkning. Han ønskede et udvalg for at få løst de langsigtede problemer. Er det hr. Thor Pedersens opfattelse, at en ramme på nu 2 mia kr. sikrer os imod, at det, vi kan løse nu ved denne operation, ikke skaber langsigtede problemer?

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg vil godt først sige til hr. Thor Pedersen, at han tog mine udtalelser om, at der var en spændende tankegang i venstre, alt for positivt. Jeg tror, vi skal tilbage til forrige århundrede, hvis de skal karakteriseres som spændende.

Men jeg vil godt stille et spørgsmål til hr. Thor Pedersen, når han nu smyger sig uden om venstres ansvar for det byggeri, vi her omtaler, og siger, at det jo var selskaberne og det var kommunerne, der godkendte byggeriet osv. Det er ikke mig bekendt, men det kan da godt være, at der har været en anden administrationsform under VKR-regeringen. Var det ikke sådan under VKR-regeringen, som det var før VKR-regeringen, og som det har været efter VKR-regeringen, at nybyggerier skulle godkendes inde i boligministeriet? Var det sådan, at de ikke skulle ind og godkendes, som de har skullet både før og efter, eller er det udsagn, vi her ser fra hr. Thor

Pedersen, udtryk for en spændende tankegang om, hvordan man smyger ansvaret af sig? Hvad er grunden til, at man kan komme med udsagn af den karakter?

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Hr. Pelle Voigt gentager spørgsmålet vedrørende andelsboliger. Jeg vil sige her, at venstres boligpolitiske synspunkter ganske nøje følger de fremsatte forslag. Venstre har givet sin fulde tilslutning, og det er også venstres politik i denne sag at støtte det almennyttige byggeri ved denne hjælpeordning. Det er også venstres politik at anbefale de kvoter, som er til behandling i udvalget i øjeblikket. Så klart er det, og det betyder ikke, at venstre ikke har andre ideer og tanker med hensyn til, hvordan sager egentlig kan gennemføres. Konkret er vi medunderskrivere af forslaget.

Hr. Baadsgaard var inde på spørgsmålet om at fjerne støtten fra ældreboliger. Det, der er tale om i forbindelse med ældreboliger og lette kollektive boliger, beskyttede boliger osv., er alene ønsket om eventuelt at lave en boligform, der alene omfatter ældreboliger, hvor kommunerne skal have en større andel af finansieringsudgiften, end de har i dag. Der er ikke tale om at fjerne støttemuligheder for eksisterende boligformer og for nuværende beboere.

Med hensyn til spørgsmålene fra hr. Kaj Poulsen er jeg stadig glad, uanset om det er positivt eller negativt ment, når hr. Kaj Poulsen mener, at venstre har en spændende tankegang. Alene det, at vi har en tankegang, ser jeg som en meget stor ros. (*Munterhed*). Hvis jeg var høflig, kunne jeg replicere, men det gør jeg ikke.

Men man kan ikke i boligselskaber, i afdelinger, i kommuner, fralægge sig ansvaret for de byggerier, der er gennemført. Det er kommunerne, der giver støttetilsagnet ud fra et konkret projekt på en bestemt placering, det er boligselskaberne selv, der udformer forslaget til byggerierne. Det er rigtigt, at de efterfølgende godkendes i boligministeriet, men det er selskaberne selv, der kommer med forslaget; derfor har de også deres andel af ansvaret. Det er selskabernes teknikere, det er ikke boligministeriet, der anviser teknikere til gennemdrøftelse af projekt, opførelsesmeto-

[Thor Pedersen]

der osv. Der ligger et klart ansvar også i kommuner og i boligselskaber, og det er det, vi ønsker at fastholde. Jeg har ikke sagt, at der ikke er et ansvar også for venstres medlemmer i dette ting. Der er ansvar for alle, og det er jo netop derfor, staten også vil bidrage.

Albrechtsen (VS):

Hr. Thor Pedersen har gjort en ihærdig indsats for at overbevise os om, at venstre er slået ind på en ny og mere positiv linje over for det almennyttige byggeri. Jeg vil ikke sige, at den har været meget overbevisende, men hvis den virkelig kan tages som udtryk for noget sådant, må det jo hilses velkommen.

Der var mange beboere i de kriseramte afdelinger, som stillede sig selv spørgsmålet, om de var købt eller solgt, da truslerne om tvangsauktioner osv. kom fra borgerlig side. Det var det spørgsmål, som bl.a. afdelingsbestyrelsen i bebyggelsen Holmstrup ved Århus stillede til politikerne efter at være blevet stillet over for boligministerens slet skjulte trusler om, at afdelingen ville blive sat på tvangsauktion. Det skete i en situation, hvor lejerne havde accepteret at betale en 9 pct.s stigning. Nu vidste lejerne selvfølgelig ikke dengang, at regeringen ville gennemføre et overenskomstindgreb, som gav en lønramme på 2 pct., men man vidste dog nok i hvert fald, at der ikke blev tale om noget, der tilnærmelsesvis lignede 9 pct., medmindre det forinden kunne lykkes at vælte den borgerlige regering. Det lykkedes desværre ikke, og nu ligger der et indgreb med en ramme på 2 pct.

Alligevel fastholder man rundt omkring stigninger af en sådan størrelsesorden, og der ligger i det lovforslag, som ministeren har fremsat, intet om, at ikke også andre afdelinger som betingelse for at kunne modtage støtte vil blive udsat for de samme grove krav, som bl.a. lejerne i Holmstrup under forhandlingerne det seneste års tid har været udsat for. Derfor må man sige, at dette lovforslag er udtryk for en god ting, nemlig at ministeren har måttet opgive sine trusler om tvangsauktion. Men det er ikke et svar på lejernes spørgsmål om, hvorvidt de er købt eller solgt. Det er fortsat ubesvaret, må man sige.

Faktisk er lovforslaget en meget stor skuffelse, når man sammenligner det med det oplæg, der kom fra Boligselskabernes Landsbyggefond. Det kunne være gjort langt, langt bedre med den skitse, der forelå.

Ministeren kunne også have lyttet til den henvendelse af 13. marts fra en lang række kriseramte almennyttige byggerier, der blev sendt til boligministeren og boligudvalget. Her blev der netop advaret imod, at man nu lavede en ny lappeordning, og det blev understreget, at man har haft lappeløsninger nok. Det, der skal til nu, er gennemgribende og dybtgående løsninger, og alligevel skærer ministeren ned fra det, der var nødvendigt, dvs. en 4-5 mia kr., til 2 mia kr. i omprioriteringssum, uden at man rigtig kan se af forslaget, hvad der egentlig skulle være begrundelsen for, at man ikke går til roden af problemerne og benytter den mulighed, der foreligger, og som Boligselskabernes Landsforening har beregnet. Jeg tror, man kan frygte, at en lang række byggerier bliver ladt i stikken, og at en lang række byggerier bliver udsat for krav, der minder om dem, som man har været stillet over for f.eks. i Holmstrup ved Århus.

Dertil kommer alle de ting, vi har været inde på med hensyn til udhuling af byggeknoten og særskat osv.

Sammenfattende kan man vel sige om lovforslaget, at det ikke alene er noget, der lægger op til lappeløsninger og en urimelig særbeskatning, men at det faktisk også – jeg ved ikke, om det er bevidst eller ubevidst – er et forsøg på at så splid blandt lejerne. Det er et forsøg på at stille lejerne i en situation, hvor de bliver spillet ud mod hinanden. Man giver nogle byggerier en løsning, måske endda på uacceptable betingelser, og andre byggerier får ingen løsning, men deres problemer bliver udskudt til engang i fremtiden, og samtidig forsøger man gennem en særbeskatning at spille de andre almennyttige byggerier ud mod de kriseramte byggerier og således skabe generelle gnidninger blandt lejerne.

Jeg vil håbe, at lejerne i alle dele af det almennyttige byggeri, ja, alle dele af lejebyggeriet, i fællesskab klart og højt vil sige til ministeren, at det er en løsning, man vil have, og ikke et forsøg på at spille lejerne ud mod hinanden. Det er en solidarisk løsning, man vil have. Det håber jeg lejerne vil sige

[Albrechtsen]

til ministeren om dette lovforslag og i en form, som er klar og umisforståelig.

Pia Kjærsgaard (FP):

Problemerne med de almennyttige boligøkonomi fortsætter. Løbende driftsunderskud, udbedrings- og opretningsarbejder er ting, man må slås med, i stedet for at overlade denne underskudsforretning til private, der kunne blive ejere af disse boliger. Endda situationer, hvor terminsydelser ikke er blevet betalt, kan opleves. Stort skulle det almennyttige boligbyggeri være, indretningen luksuriøs med dyre hårde hvidevarer i gigantlejlighederne, al denne luksus, der skulle demonstrere, hvor rigt vores velfærdssamfund var, og endnu en gang er det blevet pillet fra hinanden.

Fremskridtspartiet kan ikke deltage i den fortsatte elendige forretning, hvor man tilmed yder rentefri lån, der kan få lov at henstå, til økonomien engang tillader tilbagebetaling. Hvornår kan man dog forvente at se de penge igen? Har boligministeren et skøn over, hvor mange almennyttige boliger der vil vente 50 år?

Ministerens skøn over offentlige besparelser, hvis omprioritering finder sted inden for en ramme på 2 mia kr., mener vi er behæftet med for mange »hvis'er«, så det umiddelbart ikke virker, som om det kan blive realiseret. Det er muligt, at der vil være penge at spare, men der er så sandelig også en udgiftsside med alle de rentefri lån.

Jeg synes, denne regering er ved at tillægge sig en dårlig vane. Den hedder »afskaffelse af renter, hvor staten er indblandet«. Vi har netop oplevet det rentefrie samfund i forbindelse med tvangsopsparingen, hvor regeringen tager folks penge i forvaring i 5-7 år, hvorefter man tilbagebetaler de inflationsudhulede penge uden renter.

Med dette forslag er det de enkelte boligselskaber, der slipper for renterne. Det er uøkonomisk og utrolig large af en regering, der endnu ikke har vist, hvordan man får økonomien til at hænge sammen.

Regler om afdragsvilkår fastsættes ifølge lovforslaget af landsbyggefonden, og jeg vil da gerne spørge boligministeren, hvilke tanker han har gjort sig om denne afdragsordning. Har man ikke fastsat nogen rammer for lånets tilbagebetaling på nuværende tids-

punkt, bliver der nemt tale om en hundredårsplan. Men så er ministeren jo fri for at tænke på det, for om 50 år eller 100 år har man alligevel glemmt, hvad ministeren hed i 1985.

Ifølge lovforslaget vil man også etablere en fond, der skal betale bidrag til andre afdelinger, der ikke kan få økonomien til at køre, naturligvis med rentefrie lån. Vi har jo penge nok, så staten skylder 75 mill. kr. ind. Det svækker selvfølgelig de afdelingers økonomi, der kan køre, men så må huslejerne sættes op. Så kan staten jo give mere i bolig sikring, og sådan slutes cirklen. Der skal sandelig ikke mangle arbejde til det administrative personale. Det bliver ét stort administrativt ragnarok med tilsvarende administrative omkostninger.

Nogle afdelinger kan betale til tiden, andre kniber det med, og så skal der inddrivelse til, og mærkeligt nok vil regeringen have renter af for sent indbetalte bidrag. Det er noget rod, og bedre bliver det ikke af, at boligministeren tilmed ansøger om en udvidelse af investeringsrammen til ombygning og miljøforbedrende foranstaltninger. Det koster en bagatel af 220 mill. kr. frem til 1986.

Fremskridtspartiet kan ikke give tilslutning til yderligere udgifter og vil foreslå boligministeren seriøst at tænke over, hvor meget staten kunne opnå i kroner og øre ved at sælge disse prestigebyggerier til private. Der vil ikke blot være mange penge at tjene; der vil også være mange penge at spare.

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, der er grund til også at se på, hvad der egentlig er sket i denne sag. For kreditforeningerne har det hidtil været sådan, at deres reservefonde har været fredhelige. Men så har kreditforeningerne sammen med Boligselskabernes Landsforening tilbudt en løsning, der kunne klare problemerne for de 68 afdelinger, der er ude i store problemer, en løsning, som ikke ville have kostet staten penge. Tværtimod ville staten have sparet omkring 80 mill. kr. det første år og aftrapet over en årrække.

Hvad er så grunden til, at regeringen har sagt nej tak til sådan et tilbud? Er grunden den, at man nu ønsker at træde på de afdelinger i de almennyttige boligselskaber, som i forvejen er svært stillet? Er grunden, at der

[Kaj Poulsen]

er en ideologisk holdning gående ud på, at de, der kun har råd til at bo i almennyttige boligselskaber, nu skal have et ekstra gok? Jeg tror selvfølgelig, jeg ved, hvad boligministeren vil svare mig, for i begyndelsen af marts måned, efter at boligministeren havde forelagt den løsning i regeringen, som kreditforeningerne og Boligselskabernes Landsbyggefond havde udarbejdet, nemlig en ramme på 4,3 mia kr., kunne vi jo høre boligministeren gå ud og sige, at han desværre var blevet underkendt. Jeg synes, det er helt urimeligt, at man på den måde tilbageviser et oplæg, som helt klart ville have givet offentlige besparelser, som ville have løst problemerne i de afdelinger, der er problemer med, og ikke kun de nuværende problemer. Man ville have fået et kasseopfyldningssystem, der havde gjort, at disse afdelinger kunne begynde på en frisk.

Op så kommer man med en halv løsning, hvor der ingen tvivl er om – selv om fru Agnete Laustsen sagde, at vi ikke kan fortsætte med at lave disse nødløsninger – at vi i løbet af ganske kort tid i folketinget igen vil komme til at tage stilling til nogle problemer, som så måske vil være mere kostbare end det, vi har i dag.

Jeg synes, det er en utrolig arrogance, regeringen har vist over for problemerne i den almennyttige boligsektor, og jeg synes, det er fantastisk, at man har kunnet afvise det tilbud, der er kommet fra realkreditinstitutterne. Man har valgt at ville nøjes med at spare 44 mill. kr. det første år i stedet for at spare 80 mill., og dermed har man ladet nogle problemer stå uløst. Det er en halv løsning.

Jeg håber, at udvalgsarbejdet vil klarlægge det, således at vi kan få et flertal for at få den hele løsning igennem og kan få klaret disse problemer én gang for alle. Jeg synes, at det, der ligger i dette her, nærmer sig det skandaløse.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne først takke de ordførere, der har givet principiel tilslutning til dette lovforslag om en løsning af de akutte problemer, som jo eksisterer for en del almennyttige boligafdelinger.

Jeg vil gerne sige, at regeringen betragter dette her som en helhed. Lovforslaget består af tre dele, som flere ordførere har været in-

de på, nemlig en akut løsning, et udvalgsarbejde om en afklaring af sektorens muligheder og forhold på længere sigt og endelig en del, der skulle få tingene til at hænge sammen, nemlig den del, der vedrører spørgsmålet om opkrævning af et mindre, pligtmæssigt bidrag.

Jeg må sige, at jeg egentlig er noget overrasket. Jeg beklager den holdning, den radikale ordfører tilkendegav her i dag. Jeg ved, at den radikale boligpolitiske ordfører tidligere offentligt har tilkendegivet, at man var sympatisk stemt over for en løsning også med hensyn til opkrævning af visse bidrag, og derfor vil jeg meget kraftigt henstille til det radikale venstre, at man overvejer spørgsmålet på ny. Skal man være en lille smule optimistisk, var der måske antydninger i hr. Sværkes tale, men det var i hvert fald ikke meget klart. Der kan måske også foreligge nogle misforståelser. Hvis jeg hørte hr. Sværke rigtigt, var det noget med, at den stødpude, den pulje, skulle klare det i løbet af de halvandet år. Nej, det drejer sig om, at vi opkræver en midlertidig afgift i de halvandet år, og så var det tanken, at denne fond skulle træde til, hvis der opstod den slags problemer for andre end dem, der er omfattet af lovforslagets første del.

Hr. Baadsgaard og flere andre har været inde på, at rammen på de 2 mia kr. er for lille, og hertil vil jeg gerne sige, at vi selvfølgelig, inden vi fremsatte et forslag, har vurderet, hvor store problemerne er, og hvor meget vi kan gøre inden for den ramme, og jeg er overbevist om, at det er forsvarligt. Det er realistisk at foreslå de 2 mia kr. Det kan vel ikke undre nogen, at Boligselskabernes Landsforening, når den skal fremsende en ønskeseddel, ikke tager for lidt med, og derfor er jeg overbevist om, at vi klarer de helt akutte problemer med det, vi har anført her, sammenholdt selvfølgelig med den direkte støtte, som lovforslaget også omfatter.

Jeg synes, det er rigtigt at understrege, som fru Agnete Laustsen var inde på, at problemerne i de almennyttige afdelinger, som vi taler om, er mange, og at de er forskellige. Det er klart, at en række af de problemer, vi ser, også er samfundsskabte. Det mener jeg også der er redegjort for i lovforslaget, og det er også baggrunden for, at vi fremsætter lovforslaget om, at staten går med.

[Boligministeren]

Jeg vil også gerne sige til hr. Thor Pedersen, at det er vigtigt, at denne omprioritering ikke får markedsmæssige virkninger. Og det er selvfølgelig – det er da erkendt – en af årsagerne til, at omfanget ikke er større. Der er ingen, der skal bilde mig ind, at en ramme på 2 mia kr. har den samme virkning som en ramme på 4,5 mia kr. Og det er også en af årsagerne til, at vi har foretaget denne begrænsning.

Hr. Pelle Voigt var inde på en muligvis meget morsom udredning af det historiske forløb. Meget af det har ikke ret meget med virkeligheden at gøre. Det er lovforslaget, som det foreligger, vi debatterer, og det er regeringen selvfølgelig enig om, ellers var forslaget ikke fremsat. Det kan der ikke være nogen diskussion om.

Der er vel ingen, der behøver at spørge hr. Albrechtsen, hvor han bor, det kunne man tydeligt høre på hans indlæg. Men der har jo siddet en arbejdsgruppe og arbejdet netop med det byggeri, og jeg har fået oplyst fra boligstyrelsen, at denne arbejdsgruppe forventes at være færdig i løbet af kort tid. Så får vi en redegørelse, og så må vi selvfølgelig tage de endelige forhandlinger med Holmstrup, også ud fra de retningslinjer, der nu kan vedtages med dette lovforslag.

Hr. Albrechtsen efterlyste en solidarisk løsning. Dertil vil jeg gerne sige, at det er det, vi har foreslået med disse pligt-mæssige bidrag, så hvad det angår, kunne han jo godt stemme for.

Må jeg så endelig sige til hr. Kaj Poulsen, at det er meget let at diskutere med ham, for han stiller spørgsmålene, og så svarer han selv på dem. Men jeg skal blot gentage, at grunden til, at lovforslaget ser ud, som det gør, selvfølgelig er de samfundsmæssige virkninger.

Man taler om en besparelse. Det er da rigtigt, at der er nogle budgetmæssige besparelser de første par år, men der skal ikke megen udregning til for at se, at på længere sigt er det i hvert fald alt andet end besparelser, det drejer sig om. På trods heraf er vi altså gået ind for at få en afklaring, en løsning, og for, at den utryghed og den usikkerhed, som mange af beboerne i de berørte ejendomme føler, kan forsvinde, efterhånden som vi får behandlet de enkelte sager.

Jeg stillede nogle spørgsmål under mit første indlæg, som især drejede sig om omprioriteringsomfanget, og dem synes jeg bestemt ikke boligministeren har svaret på. Jeg vil gerne gentage spørgsmålet: er det ikke rigtigt, at der er besparelser for staten ved denne omprioritering?

Boligministeren siger, at man har foretaget nogle undersøgelser. Hvilke undersøgelser er det, man har været i gang med efterfølgende, som kan dokumentere, at problemerne, som de er beskrevet i det oprindelige oplæg, nu bliver løst med en ramme på 2 mia kr.? Er det boligministerens opfattelse, at problemerne med disse foranstaltninger – forhåbentlig med særskatten pillet væk – bliver løst, sådan at forholdene bliver normaliseret i alle afdelinger, der er berørt af disse problemer, således at disse afdelinger kan begynde på en frisk, som min partifælle hr. Kaj Poulsen sagde?

Så sagde boligministeren til sidst, at der var nogle samfundsmæssige virkninger, som gjorde, at man har begrænset omfanget. Hvad er det for nogle samfundsmæssige virkninger, som man mener betinger, at man må begrænse beløbet til 2 mia kr.?

Albrechtsen (VS):

Mig bekendt er kreditforeningernes reserverbeholdninger, den masse af obligationer, der ligger, og den teknik, som tages i anvendelse ved omprioritering, forhold af en sådan karakter, at det næppe på nogen som helst måde kan begrunde, så vidt jeg kan se det, at man ikke bruger 4,3 mia kr., men vælger at bruge de 2 mia kr.

Ministeren har ikke i lovforslagets bemærkninger specielt sandsynliggjort, hvorfor man skulle være nået til den konklusion, at det var nogle særlige markedsmæssige forhold på kreditmarkedet, der skulle være afgørende for, at man havde valgt de 2 mia kr. Og indtil ministeren har sandsynliggjort det forhold – og det må jo så ske gennem udvalgsarbejdet som svar på de spørgsmål, vi vil stille – må vi antage, at det er andre, politisk bestemte årsager, der ligger til grund for, at der er sket den reduktion fra 4–5 mia kr. til 2 mia kr. Så er det politisk bestemte årsager. Det må være nogle kræfter i regeringen, der har tvunget den reduktion igennem ud fra ønsket om at opnå en ordening, som åben-

Baadsgaard (S):

[Albrechtsen]

bart ikke skulle stille det almennyttige byggeri alt for godt.

Så vil jeg sige til ministeren, at når jeg nævnte Holmstrup, hvor jeg ganske rigtig selv bor, er det netop, fordi jeg har haft lejlighed til at følge sagen på allernærmeste hold. Den viser noget om, at man kan frygte, at lejerne i de andre kriseramte byggerier skal igennem de samme forhandlinger, som har været ført i Holmstrup, og at de vil blive udsat for den samme politik fra regeringens side. De vil f.eks. blive stillet over for, at man siger, at uanset at der ligger en lønramme på 2 pct., skal I betale 9 pct. i huslejestigning, ellers får I bare ikke en ordning. Hvis det er det, der ligger i det, og det kan da godt være, at det er det, for lovtekstens formuleringer udelukker det ikke, så stiller man de mest urimelige krav til lejerne, som man allerede har gjort nogle steder. Det var det, jeg ønskede at belyse, og jeg noterer mig, at vi ikke fik noget svar på, om der med dette sikres rimelighed og ligelighed i huslejen mellem de kriseramte byggerier, således at det bliver til at leve med efter regeringens løndiktater. Hvordan de enkelte afdelinger bliver stillet, må vi have afklaret nøje gennem udvalgsarbejdet.

Boligministeren (Bollmann):

Må jeg til hr. Baadsgaard sige, at jeg synes, jeg var inde på spørgsmålet om besparelser. Jeg erkendte, at der var budgetmæssige besparelser de første par år. Når man bliver ved med at sige, at det ikke har nogen betydning for staten, skulle man tro, at de pågældende spørger ikke kender reglerne for indeksbelåning og i øvrigt hele indeksstøttelovgivningen. Det er da klart, at der er virkninger, og dem må vi så skele til, det kan ikke være anderledes.

Jeg kan og vil ikke her fra folketingets talerstol hænge enkelte byggerier ud. Det ville være helt urimeligt. Årsagen til vanskelighederne kan måske være miljømæssige eller fraflytninger, derfor kan det ikke være af interesse at give nogen et sort stempel, eller hvad man nu vil kalde det. Det letter i hvert fald ikke problemerne, men kan kun være med til at gøre dem værre.

Må jeg så endelig sige til hr. Albrechtsen om Holmstrup-spørgsmålet, at det ikke kan være rigtigt, at det er lejerne selv, der bliver

enige med deres bestyrelse om, hvor meget de vil betale i husleje. Det er et spørgsmål, vi har drøftet gang på gang her. Der findes bestemte regler for lejefastsættelser, og det er ikke kun et spørgsmål om stigningstakt, men også om niveauet.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg fik ikke svar på, om det er ministerens opfattelse, at den operation, vi nu forhåbentlig får igangsat om begrænsninger for finansierings- eller prioriteringsrammen, vil kunne sikre, at vi får normaliseret tilstandene i disse afdelinger, så de får – som det er blevet udtrykt tidligere – mulighed for at begynde på en frisk. Det synes jeg er meget væsentligt. Boligministeren sagde, at man havde foretaget nogle vurderinger og skønnede, at det skulle kunne løses for 2 mia kr., så jeg vil spørge, om det så kan løses på den måde, at de afdelinger, det her drejer sig om, bliver normaliseret.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Vil ministeren delagtiggøre udvalget i de beregninger, der viser frem til netop tallet 2 mia kr.? Jeg synes, det kunne være meget interessant at se nogle præcise beregninger fra boligministeriet, fordi man både af bemærkningerne og debatten her kan få det indtryk, at der simpelt hen er tale om et slag på tasken. Vi vil gerne se, hvordan det f.eks. ville adskille sig fra en ramme på 3 mia kr. eller på den foreslåede på noget over 4 mia kr., men det får vi lejlighed til at vende tilbage til i udvalget.

Jeg vil spørge boligministeren og de borgerlige partiers ordførere – i den udstrækning, de stadig er til stede her i salen og følger debatten – om vi kan betragte fremsættelsen af dette forslag og denne løsningsmodel som et tilsagn til folketinget om, at der ikke i denne regerings tid igen vil blive fremsat forslag om eller blive drøftet forslag om at løse den almennyttige sektors problemer ved at udstykke dele af den til ejerlejligheder. Jeg synes, at det i forbindelse med dette arbejde er meget vigtigt at få sådan en forsikring om, at man nu er nået til enighed om en løsningsmodel af denne art, så at ideen om en

[Pelle Voigt]

asocial løsning, en ejerlejlighedsudstyknings, er begravet én gang for alle, også af partiet venstre.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg kunne forstå på boligministerens svar, at boligministeren ikke her i folketingsalen ville hænge nogle enkelte afdelinger ud, altså dem, som nu ikke skulle med, og hvorfor de ikke skulle det. Det synes jeg var en interessant udtalelse. Det vil altså sige, at der ligger en vurdering til grund for, hvem der ikke skal med. Jeg kan allerede nu meddele, at vi ønsker at få en vurdering af, hvilke afdelinger der ikke kan komme med, og begrundelsen for det, for ministeren kan ikke mistænkeliggøre en hel boligsektor fra folketingets talerstol, uden at vi får konkretiseret, hvad det er, der ligger i ministerens udsagn.

Boligministeren (Bollmann):

Som svar på spørgsmålet, om der bliver mulighed for, at de berørte afdelinger kan begynde forfra, vil jeg sige, at hvis man læser lovforslaget og bemærkningerne til det, ser man, at der er flere kombinationer af omprioritering og direkte støtte. Der kan være nogle afdelinger, der kan klare problemerne med en omprioritering, måske en delvis omprioritering, mens andre ingen glæde har af det, og atter andre skal have en kombination af direkte støtte og omprioritering.

Når vi foreslår den slags ting, er det vores opfattelse, at problemerne vil blive løst. Vi har jo set modeller før i tiden. Jeg vil da gerne sige, at det, når der foreslås en tilsvarende reduktion på kvotaerne, er den gode, gamle model, vi har brugt i adskillige år, også før denne regerings tid. Den kender vi, og det er baggrunden for, at vi har den med.

Må jeg sige til hr. Pelle Voigt, at mig bekendt har jeg ikke fremsat noget forslag om opdeling i ejerlejligheder, så det må være svar på hans spørgsmål. I øvrigt til hr. Kaj Poulsen og hr. Pelle Voigt: vi vil som normalt bestræbe os på at besvare alle de spørgsmål, vi får, under udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 126:

Forslag til folketingsbeslutning om at trække dispensationer vedrørende brug af asbest tilbage.

Af Elisabeth Bruun Olesen (VS) m.fl.
(Fremsat 19/3 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det er almindeligt kendt, at asbeststøv udgør en alvorlig trussel mod liv og helbred hos arbejdstagere, som indånder støvet. Det er derfor regeringens mål, at asbesten skal fjernes helt fra arbejdslivet. Indtil dette kan ske, må der træffes alle nødvendige beskyttelsesforanstaltninger for at hindre, at arbejderne udsættes for asbeststøvet.

Danmark har allerede i dag nogle af verdens strengeste regler på asbestområdet. Vi var blandt de første, der indførte et generelt forbud. Dog har det hidtil været nødvendigt at tillade anvendelse af asbest i enkelte helt nødvendige produkter såsom bremsebelægnings, tagplader og visse særlig tryk- og varmebestandige pakninger, idet der ikke har været teknisk og sikkerhedsmæssigt acceptable erstatningsprodukter til stede. Efter de nuværende regler udløber tilladelsen til fremstilling af asbestholdige eternitplader den 1. januar 1990. Tilladelsen til fremstilling af asbestholdige bremsebelægnings er givet indtil videre.

I lyset af den hastige tekniske udvikling og ikke mindst på baggrund af arbejdstilsynets seneste oplysninger om, at ingen nok så lav grænseværdi kan garantere, at asbestudsatte